

Komentár k štvrťročným finančným účtom za 4. štvrťrok 2010

Systém ESA95 rozlišuje nasledovné inštitucionálne sektory a subsektory:

Nefinančné korporácie	S.11
Finančné korporácie	S.12
Centrálna banka	S.121
Ostatné peňažné finančné inštitúcie	S.122 (komerčné banky a podielové fondy peňažného trhu)
Ostatní finanční sprostredkovatelia	S.123 (ostatné podielové fondy, lízing, faktoring a splátkový predaj)
Finančné pomocné inštitúcie	S.124 (DSS, DDS, OCP, BCP, CD, SPF) ¹
Poisťovacie korporácie a penzijné fondy	S.125
Verejná správa	S.13
Ústredná štátna správa	S.1311
Regionálna štátna správa	S.1312
Územná samospráva	S.1313
Fondy sociálneho zabezpečenia	S.1314
Domácnosti	S.14
Neziskové inštitúcie slúžiace domácnostiam (NISD)	S.15
Zahraníčia (nerezidenti)	S.2
Európska únia (EÚ)	S.21
Členské krajiny EÚ	S.211
Členské krajiny európskej menovej únie (EMÚ) a inštitúcie EÚ	S.212
Zvyšok sveta a medzinárodné organizácie	S.22

Systém ESA95 rozlišuje nasledovné finančné nástroje:

Menové zlato a zvláštne práva čerpania	(A)F.1 ²
Menové zlato	(A)F.11
Zvláštne práva čerpania (ZPČ)	(A)F.12
Obeživo a vklady	(A)F.2
Obeživo	(A)F.21
Prevoditeľné vklady	(A)F.22
Ostatné vklady	(A)F.29
Cenné papiere okrem akcií	(A)F.3
Cenné papiere okrem akcií a finančných derivátov	(A)F.33
Krátkodobé	(A)F.331
Dlhodobé	(A)F.332
Finančné deriváty	(A)F.34
Pôžičky	(A)F.4
Krátkodobé	(A)F.41
Dlhodobé	(A)F.42
Akcie a ostatné podiely	(A)F.5
Akcie a ostatné podiely okrem akcií podielových fondov	(A)F.51
Kótované akcie	(A)F.511
Nekótované akcie	(A)F.512
Ostatné podiely	(A)F.513
Akcie podielových fondov	(A)F.52
Poistnotechnické rezervy	(A)F.6
Čistý majetok domácností v rezervách životného poistenia a penzijných fondov	(A)F.61
Čistý majetok domácností v rezervách životného poistenia	(A)F.611
Čistý majetok domácností v rezervách penzijných fondov	(A)F.612
Vopred zaplatené poistné a rezervy na nevyrovnané poistné nároky	(A)F.62
Ostatné pohľadávky a záväzky	(A)F.7
Obchodný úver a preddavky	(A)F.71
Ostatné	(A)F.79

¹ DSS – dôchodkové správcovské spoločnosti, DDS – doplnkové dôchodkové spoločnosti, OCP – obchodníci s cennými papiermi (CP), BCP – burza CP, CD – centrálny depozitár, SPF – správcovské spoločnosti podielových fondov

² Stavý sú označované kódom AF a transakcie kódom F

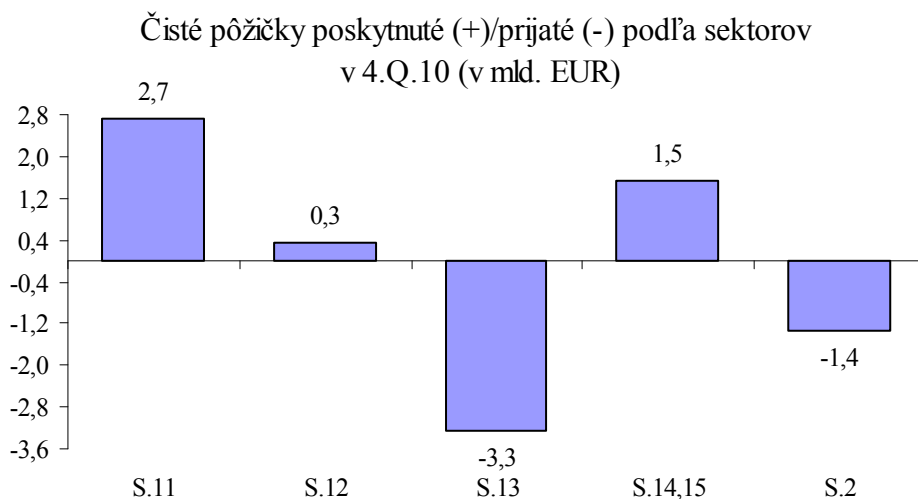
Štvrťročné finančné účty vo 4. štvrťroku 2010

Celkový vývoj

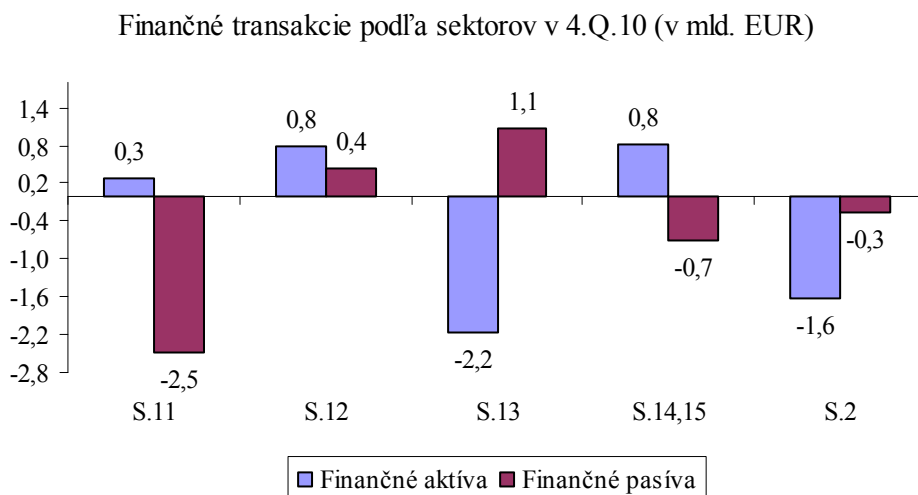
Transakcie

Vo štvrtom štvrťroku 2010 došlo k poklesu čistej dlžnickej pozície domácej ekonomiky, a tým k zníženiu čistej veriteľskej pozície sektora zahraničia³, keď čisté poskytnuté pôžičky⁴ dosiahli 1,4 mld. eur.

Graf č.1



Graf č.2



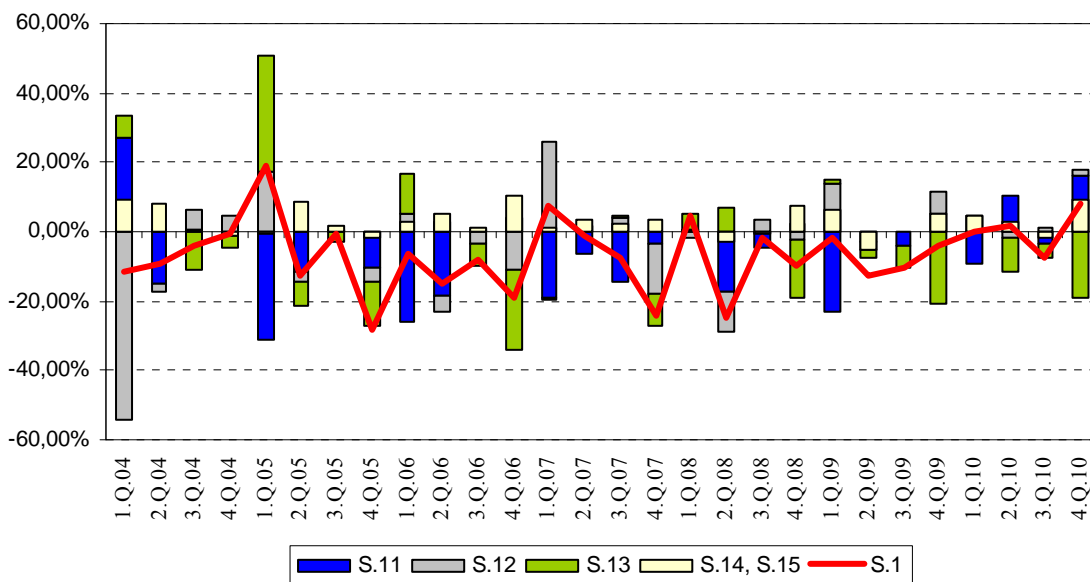
³ Súčet finančných aktív a pasív sektorov domácej ekonomiky (S.1) a zahraničia (S.2) sa musí rovnať 0, to znamená, že ak klesá zadlženosť (resp. rastie veriteľská pozícia) domácej ekonomiky, automaticky dochádza k poklesu veriteľskej pozície (resp. rastu zadlženosti) zahraničia voči domácej ekonomike. To či sa jedná o pohyb v zadlženosti alebo veriteľskej pozícii závisí od celkového objemu čistého majetku, čiže od vývoja stavov pohľadávok a záväzkov

⁴ Čisté poskytnuté pôžičky reprezentujú kladný rozdiel medzi finančnými aktívami a finančnými pasívami. Ak je rozdiel záporný, hovoríme o čistých prijatých pôžičkách.

Čisté finančné aktíva skončili vo 4. kvartáli 2010 v pluse 1,4 mld. eur, čo predstavovalo 8,0%-né zlepšenie finančnej pozície ekonomiky v pomere k štvrtročnému HDP za príslušný kvartál.

Graf č. 3

Čisté finančné aktíva (transakcie) k štvrtročnému HDP

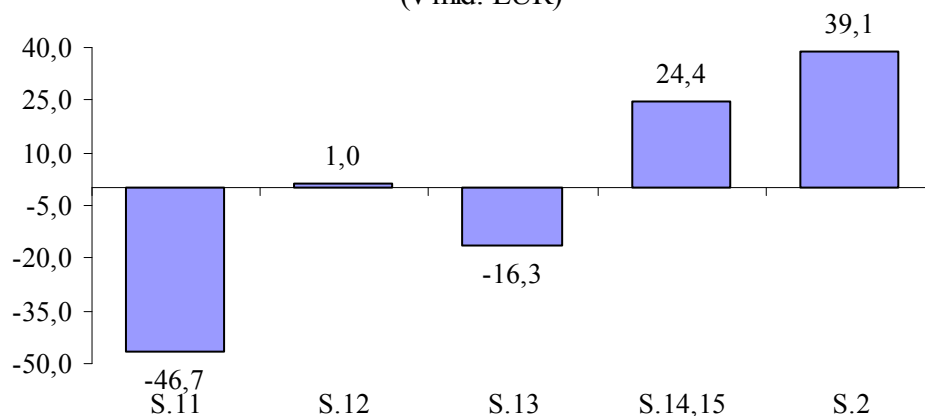


Stavy

Kladnými finančnými transakciami vo 4. štvrtroku 2010 sa celkový dlh národného hospodárstva znížil, keď jeho objem na konci štvrtroka dosiahol -37,6 mld. eur.⁵

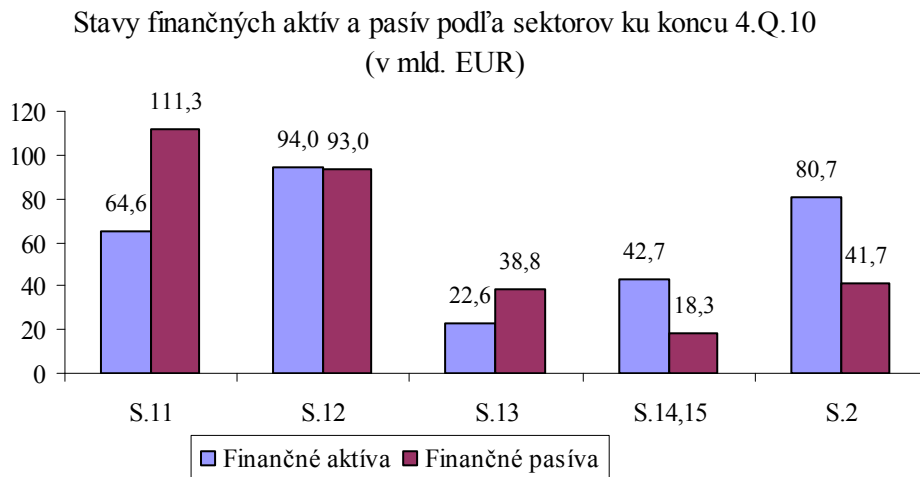
Graf č. 4

Čisté finančné aktíva podľa sektorov ku koncu 4.Q.10
(v mld. EUR)



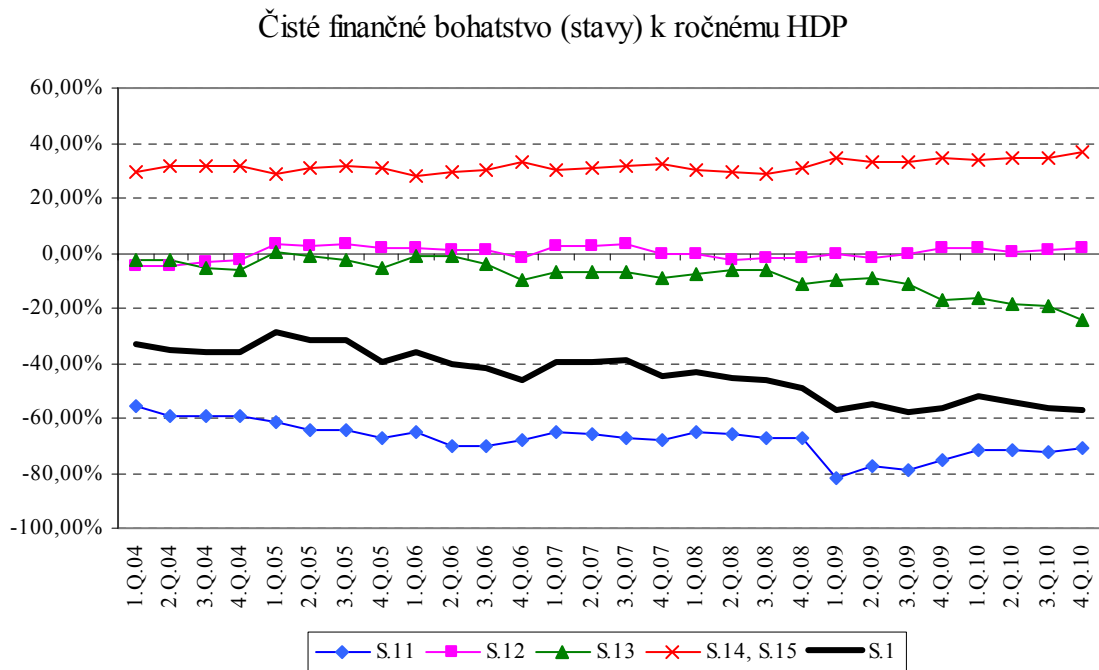
⁵ Rozdiel medzi čistým finančným dlhom domácej ekonomiky (-37,6 mld. eur) a čistou veriteľskou pozíciou zahraničia (39,1 mld. eur) predstavuje položka menové zlato a ZPČ vo výške 1,5 mld. eur. Táto položka je vykazovaná na strane aktív centrálnej banky, ale na strane pasív zahraničia sa nevykazuje.

Graf č. 5



Čisté finančné bohatstvo domácej ekonomiky (stav čistých prijatých pôžičiek) dosiahlo ku koncu 4. kvartálu 2010 hodnotu -37,6 mld. eur a v pomere k ročnému HDP za rok 2010 predstavuje jeho podiel -57%.

Graf č. 6



Štvrťročné finančné účty podľa jednotlivých inštitucionálnych sektorov

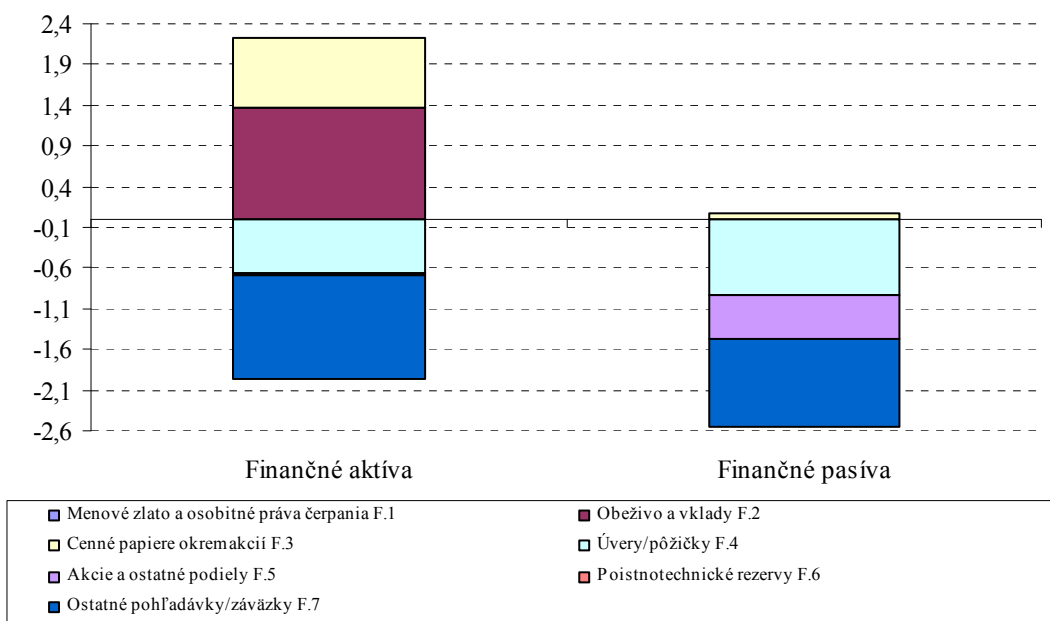
S.11 Nefinančné inštitúcie

Transakcie

Pozitívny vývoj v podobe znižovania zadlženosti nefinančných inštitúcií bol spôsobený tým, že finančné aktíva vzrástli a zároveň poklesli finančné pasíva.

Graf č. 7

Štruktúra finančných aktív a pasív (transakcie) nefinančných podnikov
v 4.Q.10 (v mld. EUR)

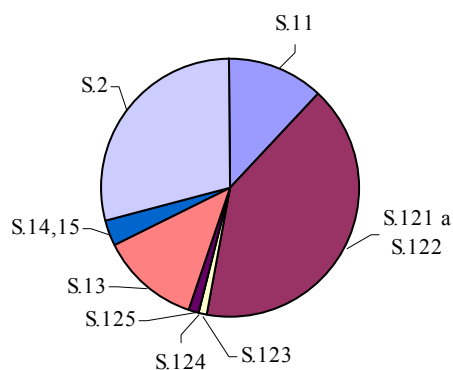


Na strane pasív sa podnikom znížil objem nekótovaných akcií v držbe nerezidentských subjektov (-0,5 mld. eur). Taktiež poklesli prijaté úvery a ostatné záväzky voči vláde.

V rámci aktív podnikom vzrástli najmä vklady v bankách (+0,9 mld. eur) a držba domácich štátnych dlhopisov (+0,9 mld. eur). Na druhej strane poklesli krátkodobé úvery poskytnuté zahraničným subjektom (-0,4 mld. eur).

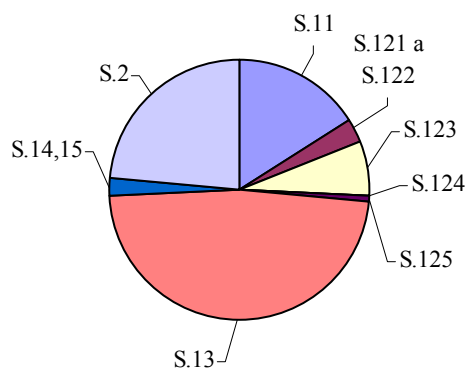
Graf č.8

Sektorové členenie finančných aktív
(transakcie) nefinančných inštitúcií v 4.Q.10



Graf č.9

Sektorové členenie finančných pasív (transakcie)
nefinančných inštitúcií v 4.Q.10

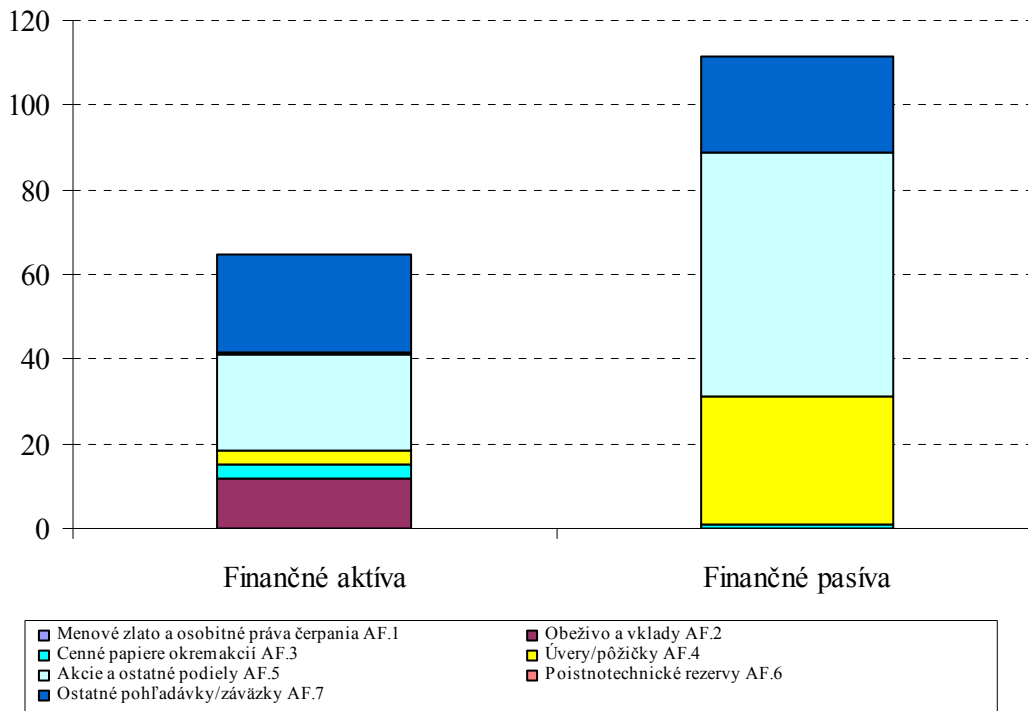


Stavy

Medzi hlavné finančné zdroje nefinančných podnikov patria dlhodobo akcie, finančné a obchodné úvery. Uvedené zdroje využívajú podniky na investície predovšetkým do obchodných úverov, akcií a vkladov.

Graf č. 10

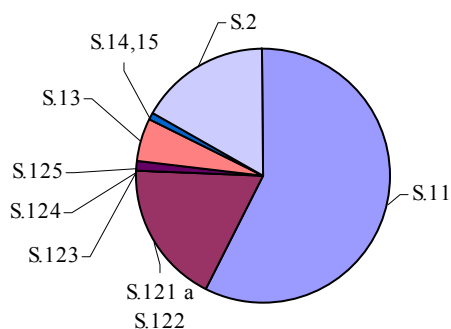
Štruktúra finančných aktív a pasív nefinančných podnikov ku koncu 4.Q.10 (v mld. EUR)



Vydané majetkové cenné papiere nefinančných podnikov sú v rámci domácej ekonomiky držané predovšetkým v sektore nefinančných podnikov (35,2%) a subjektmi verejnej správy (16,6%). 47,6% akcií domácich podnikov je vlastnených zahraničnými subjektmi. V rámci úverového financovania sa podnikov predstavujú úvery od domácich bánk a lízingových a faktoringových spoločností 56,4%, úvery zo zahraničia tvoria 35,9%. Hlavnými dlžníkmi domácich podnikov v jednotlivých finančných nástrojoch sú subjekty sektorov nefinančných podnikov (57,4%), peňažných finančných inštitúcií (18,2%) a zahraničia (16,9%).

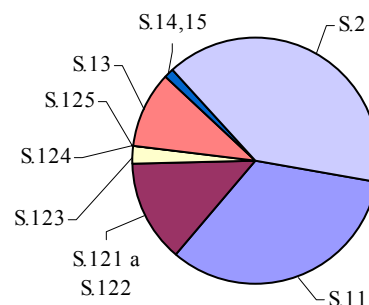
Graf č. 11

Sektorové členenie finančných aktív nefinančných inštitúcií ku koncu 4.Q.10



Graf č. 12

Sektorové členenie finančných pasív nefinančných inštitúcií ku koncu 4.Q.10

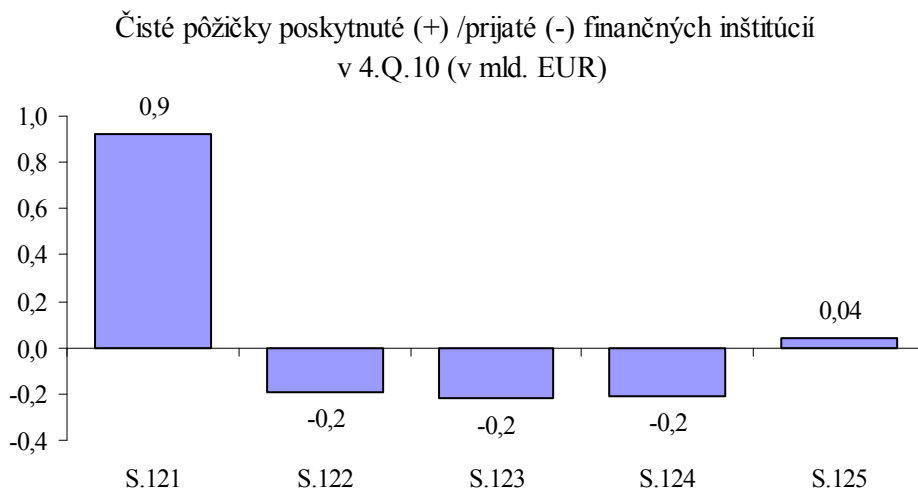


S.12 Finančné inštitúcie

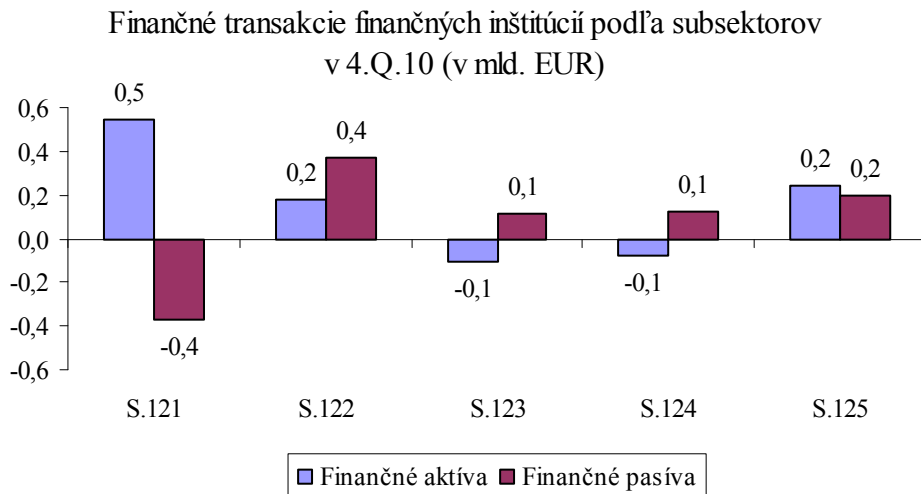
Transakcie

Aj sektor S.12 - finančné korporácie zaznamenal vo 4. štvrtroku 2010 čisté poskytnuté pôžičky, o čo sa pričínila centrálna banka.

Graf č.13



Graf č.14



Celkové čisté kladné transakcie centrálnej banky (S.121) boli výsledkom rastu aktív a poklesu pasív. Z aktív najviac vzrástli zahraničné dlhodobé dlhové cenné papiere (+0,8 mld. eur). Z pasívnych položiek zaznamenali najvyšší pokles prijaté prevoditeľné vklady od zahraničných subjektov (-1,1 mld. eur).

Ostatným peňažným finančným inštitúciám (S.122) rástli pasíva aj aktíva, pasíva však vo väčšom objeme. Najviac sa o rast pasív zaslúžili prijaté prevoditeľné vklady od nefinančných korporácií (+0,9 mld. eur) a prijaté ostatné vklady od ústrednej štátnej správy (+0,5 mld. eur). Na druhej strane komerčným bankám vzrástli dlhodobé úvery poskytnuté domácnostiam v objeme takmer pol miliardy eur a vklady v centrálnej banke v približne rovnakom objeme.

Subjekty subsektora S.123 – Ostatní finanční sprostředkovatelé, zaznamenali nárast pasív a pokles aktív. K rastu pasív najviac prispeli nákupy podielových listov podielových fondov domácnosťami. Na strane aktív bol zaujímavý rast krátkodobých a pokles dlhodobých úverov poskytnutých predovšetkým nefinančným podnikom a čiastočne aj domácnostiam.

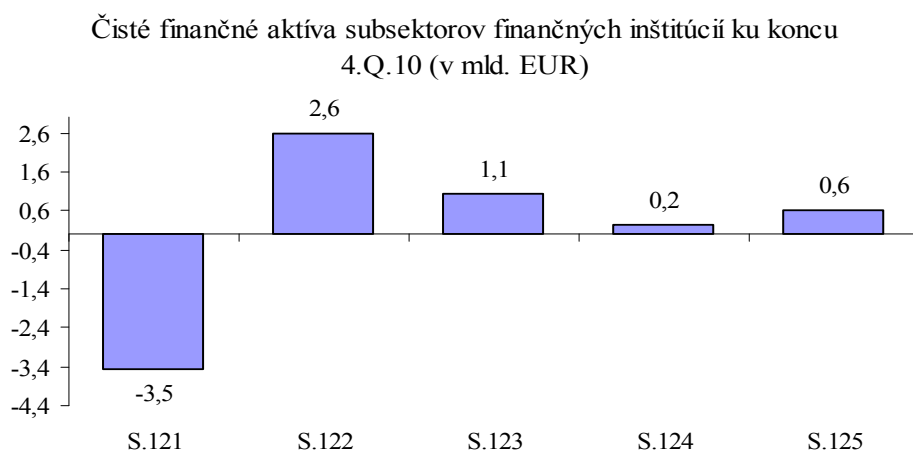
Transakcie Finančných pomocných inštitúcií, S.124 skončili tiež v mínuse vďaka poklesu aktív a rastu pasív. Za zmienku stojí pokles aktívnych ostatných vkladov (-0,1 mld. eur) a rast nekótovaných akcií v držbe subsektora S.125 na strane pasív (+0,1 mld. eur).

K zlepšeniu bilancie došlo u Poistovní a penzijných fondov, S.125, ktorým aktíva rástli mierne rýchlejšie než pasíva. Zdroje získané od obyvateľstva vo forme dôchodkových úspor (+0,2 mld. eur) a životného poistenia investovali prevažne do domácich a zahraničných dlhodobých dlhových cenných papierov, celkovo v objeme +0,4 mld. eur.

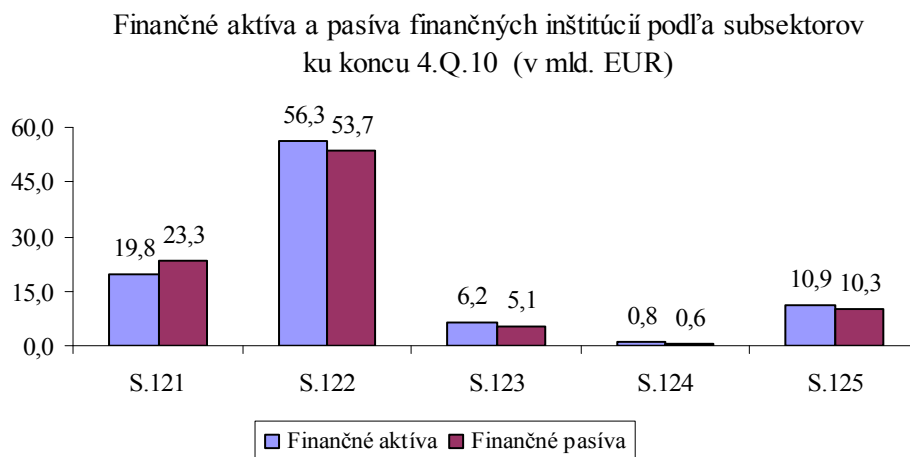
Stavy

Celý finančný sektor (S.12) je vo veriteľskej pozícii, zásluhou všetkých subsektorov s výnimkou dlžnickej pozície centrálnej banky.

Graf č. 15



Graf č.16



V súlade so svojím primárnym poslaním – prijímať vklady a poskytovať úvery - najviac peňazí investujú ostatné peňažné finančné inštitúcie do úverov (59,8% všetkých aktív). Okrem toho významnú časť voľných zdrojov si ukladajú do vládnych dlhopisov (20%) a rezidentských aj nerezidentských vkladov a obeživa (10%). Na strane pasív zohrávajú dominantnú úlohu vklady (81,8% všetkých pasív). Z pohľadu sektorového členenia sú najvýznamnejšími klientmi bánk na strane aktív nefinančné podniky, domácnosti a subjekty ústrednej štátnej správy. Na strane pasív sú to predovšetkým domácnosti, zahraničné subjekty a nefinančné podniky. Sektor zahraničia predstavuje významného vlastníka akcií a ostatných majetkových podielov v bankách, keď jeho podiel v tomto finančnom nástroji predstavuje približne 93%.

Štruktúra investovaných finančných nástrojov ako aj sektorov vychádza z hlavnej funkcie sektora S.123, ostatní finanční sprostredkovatelia, to znamená, že sa zameriava na poskytovanie úverov nefinančným podnikom a domácnostiam a časť zdrojov investuje taktiež do vkladov v bankách, domácich vládnych a zahraničných dlhopisov. Hlavným zdrojom príjmov sú predovšetkým úvery od zahraničných a domácich bánk a podielové listy podielových fondov v držbe predovšetkým domácností.

Najmenší vplyv v rámci finančných inštitúcií má z pohľadu spravovaných aktív a pasív sektor S.124, finančné pomocné inštitúcie. Väčšinu svojich voľných finančných zdrojov, ktoré získava od zahraničných aj domácich akcionárov a od domácich bánk vo forme úverov, má uložených vo vkladoch.

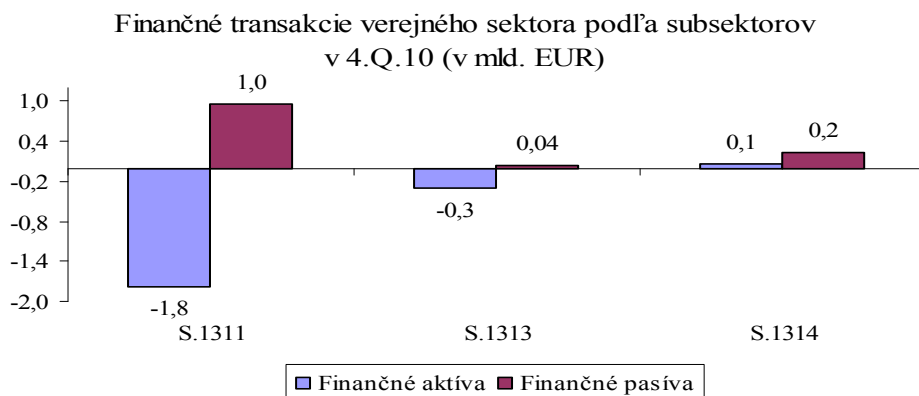
Naopak čoraz väčší vplyv na finančnom trhu zaznamenáva sektor S.125, poisťovne a dôchodkové a doplnkové dôchodkové fondy. Hlavným veriteľom uvedeného sektora sú domácnosti, ktoré investujú do životných poisťok a do druhého a tretieho dôchodkového piliera. Takto získané prostriedky sú investované predovšetkým do domácich (dlhopisy vlády) a zahraničných dlhových cenných papierov, ďalej do vkladov v domácich bankách a taktiež do domácich majetkových cenných papierov a zahraničných podielových fondov.

S.13 Verejná správa

Transakcie

Verejná správa vo 4. štvrtroku 2010 zvýšila svoju dlžnícku pozíciu o 3,2 mld. eur, o čo sa pričínili všetky subsektory: S.1311 - ústredná štátna správa (-2,7 mld. eur), S.1313 - územná samospráva (-0,4 mld. eur) a S.1314 - fondy sociálneho zabezpečenia (-0,2 mld. eur).

Graf č.17



Najväčší vplyv na celkový výsledok ústrednej štátnej správy mal nárast objemu emitovaných dlhopisov vo výške 2,3 mld. eur, ktoré skončili prevažne v držbe zahraničných subjektov a v držbe domácich nefinančných podnikov.

Na strane aktív síce výrazne vzrástli vklady v bankách (+0,5 mld. eur), ale nakoľko ostatné pohľadávky poklesli až o 1,8 mld. eur, došlo u S.1311 k celkovému poklesu aktív.

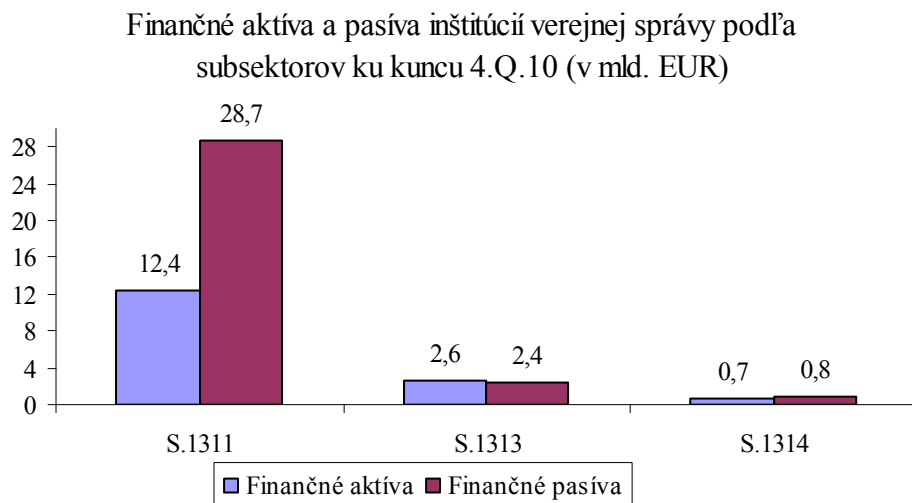
Územnej samospráve poklesli z aktív hlavne vklady v bankách a ostatné pohľadávky voči domácnostiam a nefinančným podnikom. Na pasívach vzrástli prevažne dlhodobé úvery od finančných a nefinančných inštitúcií.

Fondy sociálneho zabezpečenia skončili v mínuse hlavne vďaka rastu ostatných záväzkov voči domácnostiam (+0,2 mld. eur).

Stavy

Celková dlžnícka pozícia sektora verejnej správy je určená predovšetkým vývojom v subsektore ústredná štátna správa, S.1311, ktorej čisté finančné aktíva boli k 31.12.2011 mínus 16,4 mld. eur. Územná samospráva, S.1313, je čistým veriteľom v objeme 0,3 mld. eur a Fondy sociálneho zabezpečenia, S.1314, zasa čistým dlžníkom vo výške -0,1 mld. eur.

Graf č. 18



Najväčším finančným aktívom subjektov centrálnej vlády sú akcie emitované domácimi nefinančnými podnikmi (63,6% z hodnoty celkových aktív). Viac než 14% svojich aktív vykazujú subjekty centrálnej vlády v dlhodobých úveroch poskytnutých nefinančným podnikom, územnej samospráve a zahraničným subjektom. Prevažnú väčšinu pasív centrálnej vlády tvoria dlhodobé dlhové cenné papiere (88%), z ktorých 32% vlastní zahraniční vlastníci.

S.14,15 Domácnosti a NISD

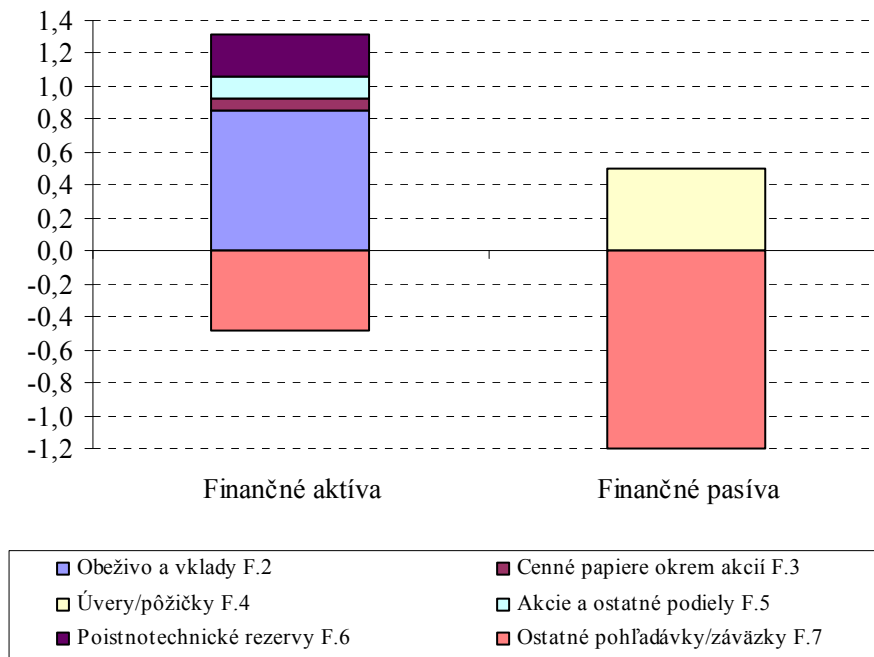
Transakcie

Sektor domácností a NISD si vo 4.Q. 2010 zvýšil svoju celkovú veriteľskú pozíciu vplyvom rastu finančných aktív a poklesu finančných pasív. Na strane aktív domácnosti zvýšili predovšetkým držbu obeživa a vkladov (+0,9 mld. eur), úspory v penzijných fondoch (+0,2

mld. eur), a podielové listy podielových fondov (+0,1 mld. eur). Z pasív domácností poklesli ostatné záväzky voči verejnej správe (-1,1 mld. eur), ale zároveň sa domácnosti viac zadlžovali formou dlhodobých úverov od bánk (+0,5 mld. eur).

Graf č.19

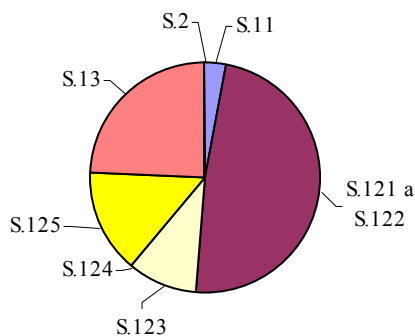
Štruktúra finančných aktív a pasív (transakcie) domácností a NISD v 4.Q.10 (v mld. EUR)



Z pohľadu sektorového členenia mali najväčší podiel na strane aktív transakcie s bankami, verejnou správou a poisťovňami a penzijnými fondmi. Na strane pasív to boli ústredná štátna správa a peňažné finančné inštitúcie.

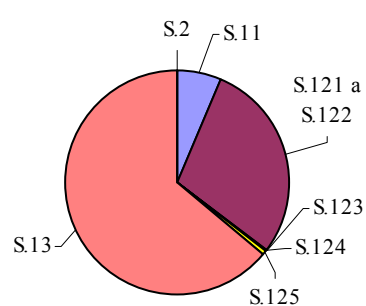
Graf č.20

Sektorové členenie finančných aktív (transakcie) domácností a NISD v 4.Q.10



Graf č.21

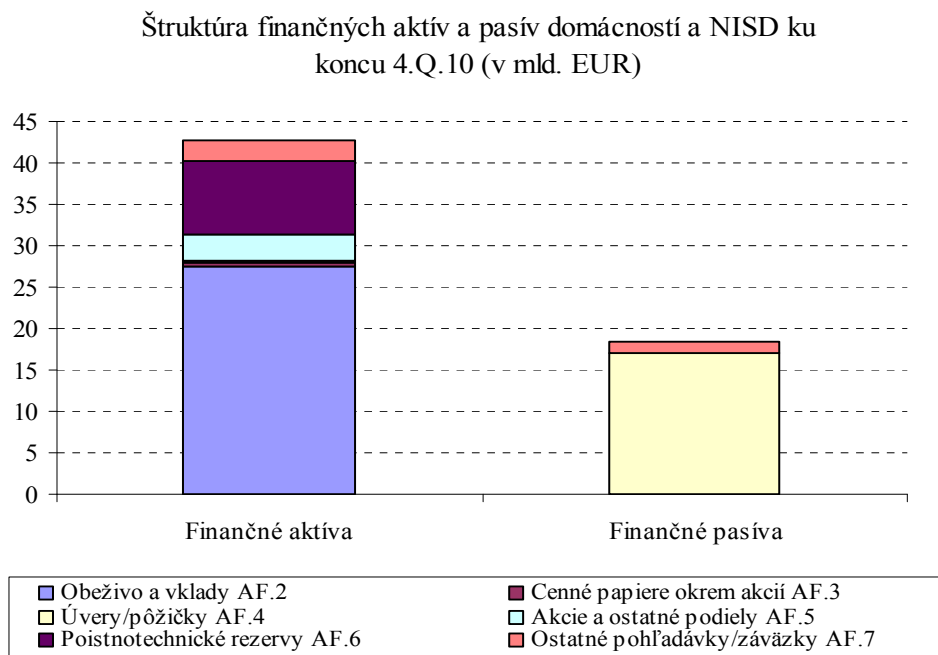
Sektorové členenie finančných pasív (transakcie) domácností a NISD v 4.Q.10



Stavy

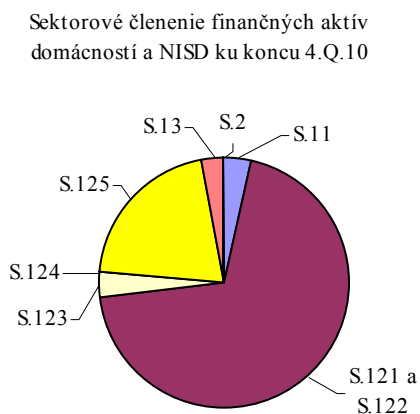
Sektor domácností a NISD sa v slovenskom hospodárstve vyznačuje veľkou čistou veriteľskou pozíciou. Približne 55% zdrojov si ukladá vo forme vkladov, ďalšia časť, necelých 20%, je investovaná v dôchodkovom systéme a v životnom poistení. Do podielových fondov investujú domácnosti 7% svojich aktív. 93,1% všetkých pasív tvoria prijaté úvery, predovšetkým dlhodobé. Zvyšnú časť záväzkov tvoria ostatné pasíva, z ktorých najväčší podiel majú pasíva voči verejnej správe (časový posun v platení daní, odvodov, sociálnych príspevkov).

Graf č. 22

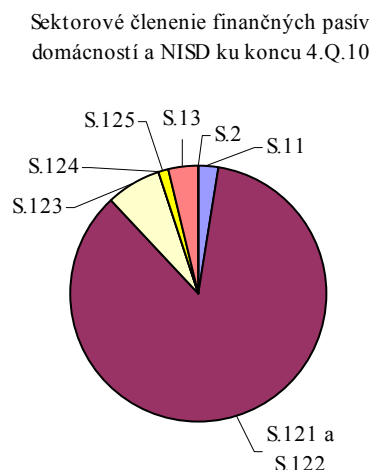


Sektorové členenie investícií a zdrojov financovania domácností vyplýva z povahy finančných nástrojov v ich bilancii. Najdôležitejší partner domácností a NISD je subsektor S.122 – ostatné peňažné finančné inštitúcie, významný podiel začína v posledných rokoch nadobúdať aj sektor S.125 - poisťovne a dôchodkové a doplnkové dôchodkové fondy.

Graf č. 23



Graf č. 24



S.2 Zahraničie

Transakcie

Celkové zníženie veriteľskej pozície sektora zahraničia voči domácim sektorom bolo výsledkom dynamickejšieho poklesu aktív v porovnaní s poklesom pasív.

V rámci aktív dominoval pokles vkladov v bankách (-2,0 mld. eur) a pokles držby nekótovaných akcií (-0,9 mld. eur), z toho nefinančných podnikov (-0,5 mld. eur) a finančných inštitúcií (-0,4 mld. eur). Z položiek pasív najviac poklesli obchodné úvery (-0,8 mld. eur) a krátkodobé finančné úvery od nefinančných inštitúcií (-0,4 mld. eur).

Stavy

Sektor zahraničia je čistým veriteľom voči slovenskej ekonomike, keď 33,8% všetkých aktív predstavujú akcie domácich nefinančných podnikov a ďalších 16,5% tvoria pohľadávky voči centrálnej banke v súvislosti s platobným systémom TARGET2. Významným aktívom zahraničia sú aj úvery poskytnuté nefinančným podnikom a dlhové cenné papiere emitované ústrednou štátnou správou. Najvýznamnejšími záväzkami zahraničia voči domácej ekonomike sú dlhové cenné papiere (50,7% hodnoty pasív) prevažne v rukách finančných inštitúcií a obchodné úvery prijaté od nefinančných podnikov (14,1%).